
Notulen Algemene Vergadering van Aandeelhouders

FMO

Finance for *Development*

Notulen

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

12 mei 2010

Notulen

Van de **40e jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders** van de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V., gehouden op 12 mei 2010 ten kantore van de vennootschap.

1. Opening

De vergadering wordt voorgezeten door de heer drs. **W.C.J. Angenent RA**, voorzitter van de Raad van Commissarissen.

De voorzitter constateert dat de vergadering wordt gehouden in een van de plaatsen die in de statuten zijn vermeld en dat de vergadering met inachtneming van alle wettelijke en statutaire vereisten is bijeen geroepen. De voorzitter deelt mede dat ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd zijn 21 stemgerechtigde aandeelhouders, vertegenwoordigende 334.037 aandelen, tezamen rechthebbend op het uitbrengen van 83,5% procent van het geplaatste kapitaal.

De voorzitter heet de aandeelhouders en overige aanwezigen van harte welkom, in het bijzonder de heren mr. **J.P. Schaay**, mevrouw drs. **K. Wijsman** en de heer drs. **V. Huzeir** als vertegenwoordigers van de houder van de aandelen A (de Staat) en mevrouw drs. **A.J. Louiszoon** van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De voorzitter kondigt aan dat de vertegenwoordiger van de externe accountant, de heer drs. **M. Frikkee RA** van KPMG aanwezig is voor eventuele vragen over KPMG's controle werkzaamheden en de verklaring bij de jaarrekening.

De voorzitter introduceert de andere aanwezige leden van de Raad, te weten de heren ir. **R. Willems**, Prof.dr.ir. **A. Bruggink**, mr. **C.H.A. Collee**, drs. **A.M. Jongerius** en Prof.dr.ir. **P. Vellinga**.

Voorts is in de zaal aanwezig de heer Prof.dr. **J.M.G. Frijns**. Hij is voorgedragen voor benoeming onder agendapunt 11.

De voorzitter vervolgt met het introduceren van de directie van FMO bestaande uit de heren drs. **N.D. Kleiterp**, Chief Executive Officer, drs. **N.K.G. Pijl**, Chief Risk & Finance Officer en drs. **J. Rigterink**, Chief Investment Officer.

De voorzitter wijst mr. **H.P. Rogaar**, secretaris van de vennootschap, aan als secretaris van de vergadering.

De voorzitter wijst erop dat er een geluidsopname van de vergadering wordt gemaakt ten behoeve van het notuleren en dat de conceptnotulen van deze vergadering – in overeenstemming met de statuten binnen twee maanden na deze vergadering op verzoek ter beschikking zullen worden gesteld. Daarnaast worden zij op de website van de vennootschap geplaatst, waarna de aandeelhouders drie maanden de tijd hebben om te reageren. Hierna worden de notulen vastgesteld door de voorzitter en de secretaris van de vergadering. De notulen zullen vervolgens ter inzage liggen bij FMO en eventueel op verzoek van een aandeelhouder worden toegestuurd.

2. Verslag van de directie over het boekjaar 2009

De voorzitter geeft het woord aan de heer **Kleiterp** voor een nadere toelichting op het jaarverslag.

De heer **Kleiterp** introduceert zijn toelichting met een vertoning van de corporate film die FMO heeft laten maken ter gelegenheid van haar 40-jarig bestaan om helder over te brengen aan stakeholders wat FMO doet.

Vervolgens geeft de heer Kleiterp een samenvatting van de resultaten. De portefeuille is met 10 procent gegroeid en er is voor EUR 911 miljoen aan nieuwe committeringen gerealiseerd. Dit is iets onder de oorspronkelijke verwachting van EUR 1 miljard. De helft van het volume van deze committeringen was in Low Income Countries. De gemiddelde EDIS, het getal waar FMO ex ante ontwikkelingsimpact mee meet, is met 65 boven de interne target voor 2010. FMO behaalde een winst van EUR 60 miljoen, een toename van 25% ten opzichte van 2009, waarvoor met name de relatief meevallende portefeuillekwaliteit bepalend was. Gezien de wereldwijde economische ontwikkelingen in 2009 is de directie trots op deze resultaten.

De heer Kleiterp vervolgt zijn presentatie met de bespreking van enkele strategische doelstellingen van FMO. FMO kijkt duurzaamheid vanuit de implementatie van milieu en sociale standaarden bij investeringen alsmede de toepassing van een goede corporate governance. De slag die FMO maakt is duurzaamheid niet alleen van risicobeheersingsoogpunt te bekijken, maar ook vanuit nieuwe mogelijkheden. In de ervaring van FMO is er een positieve relatie tussen het niveau van duurzaamheid en winstgevendheid van de investeringen. Een ander aandachtspunt op het gebied van duurzaamheid voor FMO is harmonisatie van richtlijnen met andere ontwikkelingsbanken ten behoeve van de klanten en een efficiënte samenwerking met de partners.

FMO blijft ook nadrukkelijk bij de strategie om met partners te investeren. Dit is niet alleen van belang omdat FMO slechts één kantoor heeft (in Den Haag), maar ook uit risicospreiding en uit oogpunt van gebruik te kunnen maken van elkaars expertise (efficiency). Bij investeringen buiten de focussectoren van FMO zijn de partners expliciet in de lead. Dit deel van de portefeuille is conform target ongeveer een kwart. Belangrijke sectoren hierin zijn onder meer agri en telecom. De toegevoegde waarde van FMO in dergelijke investeringen zit met name op het gebied van milieu en sociaal management.

FMO investeert verder in de drie focussectoren (i) financiële instellingen, (ii) energie en (iii) huisvesting.

Ruim de helft van de portefeuille van FMO, te weten EUR 2,4 miljard is in de financiële sector en de nieuwe committeringen beliepen EUR 466 miljoen, waarvan 40% in Low Income Countries. Via de investeringen in veelal lokale banken weet FMO ook goed de rurale gebieden te bereiken. Ruim 35% van de activiteiten van de klanten van FMO in de financiële sector is in de rurale gebieden. Op het gebied van duurzaamheid kan FMO via de financiële instellingen bovendien een groot multiplier effect bereiken, door de klanten in hun portefeuilles te stimuleren duurzaam te investeren.

Vanwege de moeilijke markt zat de productie van private equity investeringen op een duidelijk lager niveau dan vorige jaren.

Op het gebied van private equity zoekt FMO naar mogelijkheden om assets te gaan managen voor derden, buiten de Staat. FMO heeft stappen gezet om commerciële fondsen aan te trekken, maar dit blijkt lastiger dan FMO voor de crisis dacht. FMO gaat hier wel mee door om zo fondsen te kunnen katalyseren, hetgeen een van de doelstellingen van FMO is.

Energie is een groeiende portefeuille, met name gericht op duurzame energie. Echter daar waar duurzame energie niet gerealiseerd kan worden in Low Income Countries kiest FMO voor fossiele brandstof en legt daarmee de prioriteit bij armoedebestrijding en economische vooruitgang.

Huisvesting is een complexe, maar heel belangrijke sector. Deze sector is relatief nieuw voor FMO en FMO wil hier de komende jaren stappen in vooruit zetten om ervaring op te doen. In 2030 zal 75% van de mensen in urbane gebieden wonen en de vraag is daarom enorm.

Conversie van sloppenwijken in goede huisvesting is bijvoorbeeld een zeer belangrijke activiteit. De heer Kleiterp vervolgt met een nadere toelichting op de financiële resultaten over 2009.

De netto interest baten zijn beperkt toegenomen, ondanks portefeuille groei. De funding kosten gingen omhoog en een groot deel van de groei van de portefeuille vond plaats in het tweede deel van het jaar.

De equity-inkomsten zijn flink teruggelopen door de mondiale recessie. FMO is er wel in geslaagd om een mooi resultaat te boeken met de verkoop van een bank in Cambodja.

"Other income" is gestegen door een belastingmeevaller en de waardering van de financiële activa. De kosten zijn strikt beheerst, hetgeen leidde tot een daling t.a.v. 2008.

De waardecorrecties zijn fors lager dan in 2008. Een aantal bedrijven is het beter gaan doen dan verwacht.

De winst is EUR 60 miljoen en niet alleen voor de ontwikkelingsbanken maar ook binnen de hele financiële sector een mooi resultaat.

De geïnfecteerde portefeuille is afgenomen. FMO neemt vaak al een voorziening voordat er daadwerkelijke betalingsachterstanden zijn. De daling heeft plaatsgevonden onder meer door herfinanciering van bedrijven die eind 2008 nog in zwaar weer beland waren.

De funding is verbeterd door het aantrekken van EUR 1.5 miljard veelal lange termijn funding. De financieringskosten zijn overigens toegenomen in de markt, en dus ook voor FMO.

Het eigen vermogen is gestegen door ingehouden winsten, tot 1,3 miljard.

De BIS I ratio zat eind 2009 op 30%. FMO's interne kapitaalwegingssysteem is conservatiever en volgens die maatstaf zit FMO krapper in het kapitaal. Dit is een reden voor FMO om te kijken hoe wij ons kapitaal zo kunnen managen dat FMO de in de strategie voorziene groei kan bereiken.

Als rendement op het eigen vermogen voor de lange termijn streeft FMO naar vijfjaars voortschrijdend gemiddelde 6%. Het vijfjaars voortschrijdend gemiddelde zit thans nog op dat percentage, maar het zal een forse uitdaging zijn om dit gemiddelde op de lange termijn te kunnen vasthouden.

De consequenties van de crisis in financiële termen laten zich voor FMO samenvatten tot (i) een hoge druk op de kwaliteit van de portefeuille, (ii) hogere financieringskosten en (iii) een lager inkomen uit de aandelenparticipaties.

Elk jaar evalueert FMO het ontwikkelings- en investeringsrendement van de investeringen van vijf jaar eerder. Zoals de afgelopen jaren toont de evaluatie ook dit jaar een duidelijk verband tussen ontwikkelingsrendement en financieel rendement is. De investeringen die met de fondsen van de Staat worden gedaan tonen deze relatie ook, zij het dat het succespercentage lager ligt. Deze investeringen kennen namelijk nog een hoger risico dan de investeringen die FMO voor eigen rekening doet. Het zijn echter investeringen die anders überhaupt niet hadden plaatsgevonden en derhalve zijn ze in die zin zeker niet minder geslaagd.

Tot slot blijkt de heer **Kleiterp** vooruit op het jaar 2010. De financiële en economische crisis is zeker nog niet voorbij en de onzekerheid zal daarom nog aanhouden. In ontwikkelingslanden pakte deze crisis echter anders uit. De overheidstekorten zijn daar vaak beduidend lager. Waarschijnlijk zal de gemiddelde groei in ontwikkelingslanden bovendien hoger zijn dan in ontwikkelde landen.

De WRR heeft een rapport uitgebracht over ontwikkelingssamenwerking. Het rapport concludeert dat er meer focus moet zijn op economische bedrijvigheid. FMO kan dit volledig onderschrijven en hoopt dat dit tot beleidswijzigingen van een nieuwe regering zal leiden.

De doelstellingen van FMO zijn (i) een groei van committeringen tot EUR 1 miljard per jaar, (ii) het percentage van nieuwe committeringen in lage inkomenslanden voor eigen risico van FMO van 40%. Bij gelijkblijvende economische omstandigheden zal de winst naar verwachting vergelijkbaar zijn met die over 2008 en 2009. De gemiddelde EDIS zal zo'n 63 bedragen, een goede kwaliteitstarget in verhouding met een goed gebalanceerde portefeuille. Het komend jaar zal voorts capital management de nodige aandacht krijgen gezien het feit dat FMO in extreme stress scenario's minder zou kunnen groeien.

De **voorzitter** geeft vervolgens de vergadering gelegenheid tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen met betrekking tot het jaarverslag pagina 1 tot en met 44, waarbij hij verzoekt om vragen over de jaarrekening te bewaren tot het volgende agendapunt "Vaststelling van de jaarrekening".

Hierop krijgt de heer **Schaay** het woord namens de Staat als aandeelhouder A.

De heer **Schaay** spreekt zijn complimenten uit over de corporate film van FMO, die goed aangeeft wat FMO als organisatie betekent. Hij noemt FMO een goed werkende en bijzondere constructie. Het is een samenwerking van markt en overheid die altijd heel goed gewerkt heeft. Hij spreekt uit dat hij daar trots op is.

Als uitdrukking van waardering voor de dynamische organisatie die FMO is, biedt de heer **Schaay** tot hilariteit van alle aanwezigen een symbolisch cadeau aan de heer **Kleiterp**.

De heer **Schaay** is zeer tevreden over de performance van FMO over 2009, ondanks de mondiale economische moeilijkheden.

De heer **Schaay** waardeert het dat de EDIS omhoog is gegaan, ondanks dat de DII wat terugvalt.

De kosten zijn goed in de hand en tonen een trendbreuk door voor het eerst in jaren lager te zijn dan in het voorgaande jaar. De heer **Schaay** wil graag weten wat het vaste en variabele deel van deze bespaarde kosten is.

De winst is gestegen, onder andere door minder value adjustments. De kwaliteit van de portefeuille lijkt daardoor beter, al lijkt dit in tegenspraak met de tabel van bladzijde 62 van het jaarverslag. De heer **Schaay** vraagt om een toelichting hierop.

Voorts wil de heer **Schaay** graag weten in hoeverre de winst is vertekend door eventuele vrijvallen van genomen voorzieningen.

De heer **Schaay** is tevreden over de looptijden van de funding die van kort naar lang zijn verschoven.

Voorts vraagt de heer **Schaay** om een toelichting op het resultaat uit financiële transacties en een toelichting op het fondsmanagement.

De heer **Schaay** spreekt zijn waardering uit voor het maatschappelijk verantwoord ondernemen van FMO. In het verlengde hiervan wil de heer **Schaay** weten in hoeverre FMO GRI compliant is en zo ja, wat het ambitieniveau van FMO is.

In het jaarverslag las de heer **Schaay** over het gehouden stakeholderonderzoek. Hij wil graag weten wat hieruit naar voren kwam en of dit nog leidde tot veranderingen in het profiel van de Raad van Commissarissen.

Naar aanleiding van de huidige onrust in de financiële markten rondom Griekenland en andere Europese landen wil de heer **Schaay** graag weten of dit nog effect heeft op FMO.

Tot slot wil de heer **Schaay** graag weten of er een kritische grens van de USD, die bijvoorbeeld zou kunnen leiden tot een productiestop.

De **voorzitter** dankt de heer **Schaay** voor zijn complimenten voor de film en de goede relatie. De standpunten van het Ministerie en FMO zijn niet altijd hetzelfde, maar de discussies erover zijn altijd met open vizier gevoerd, waarvoor de **voorzitter** de heer **Schaay** dankt.

Ten aanzien van het stakeholderonderzoek geeft de **voorzitter** aan dat dit niet leidde tot aanpassing van het profiel van de Raad van Commissarissen.

De heer **Kleiterp** licht toe dat op het gebied van fundmanagement voor derden het traject langzamer en moeizamer is dan voorzien en dat FMO nog geen mandaat heeft kunnen verkrijgen. Gezien de propositie van duurzaamheid en goede rendementen in ontwikkelingslanden is FMO er niettemin van overtuigd dat de propositie aantrekkelijk is. In 2010 of 2011 hoopt FMO deze verwachting waar te kunnen maken.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is integraal onderdeel van de bedrijfsvoering van FMO. De GRI ziet op de rapportage daarover en de ambitie van FMO is het behalen van A-niveau. FMO heeft de indruk met het jaarverslag over 2009 reeds dicht op dit niveau te zitten. De stakeholderanalyse leidde niet tot onverwachte inzichten maar betrof meer een vinger aan de pols houden. Daar is thans niets bijzonders over te melden.

De heer **Pijl** legt uit ten aanzien van de kostenbesparingen dat deze zowel incidentele als structurele kostenverminderingen betreffen. Een structurele verlaging van de ICT kosten en ook lagere afschrijvingen zijn als vaste besparing aan te merken.

De heer **Pijl** legt uit dat het beeld van de portefeuillekwaliteit gemengd lijkt. In 2009* is er een verslechtering zichtbaar in enkele indicatoren van de portefeuillekwaliteit, terwijl de additionele waardecorrecties aanzienlijk lager zijn dan in 2008. De reden hiervoor is dat FMO eind 2008, toen de westerse financiële crisis omsloeg in een globale economische crisis, reeds de nodige waardecorrecties getroffen heeft op basis van een forward looking analyse van de meest kwetsbare cliënten, daarbij anticiperend op gevolgen die pas in 2009 in de ratings van die bedrijven zichtbaar werden.

De winst van 2009 zou je achteraf als geflatteerd kunnen interpreteren door vrijval van waardecorrecties maar dat vindt FMO een te sterke term. Eind 2008 vond FMO het prudent om die waardecorrecties te treffen. De facto was er een aantal cliënten waarvoor FMO een waardecorrectie maakte die later niet nodig bleek. Aan de andere kant waren er ook cliënten waarvoor geen correctie was gemaakt, terwijl dat later wel nodig bleek.

Resultaat financiële transacties is een verzamelpost van effecten in de winst- en verliesrekening die met name voortkomen uit de waardering van de derivaten voor de structured funding portefeuille. Het resultaat wordt bepaald door fair market value en is daarom vaak een timing issue. De post is heel volatiel.

FMO heeft geen exposure op Griekenland. Wel op Spanje heeft FMO mortgage backed securities die tot nu toe goed performen. Uiteraard wordt dit goed in de gaten gehouden. De impact van de USD werkt op twee manieren. Een appreciatie is positief voor de inkomsten, vanwege het feit dat de rentebaten veelal in USD luiden en de rentemarge niet gehedged is. Op de balans echter kan een appreciërende dollar voor kapitaalkrapte zorgen aangezien FMO haar kapitaal aanhoudt in EUR. Dit wordt voor een deel gedempt door de waarderingen in de equity portefeuille. Zoals FMO het nu ziet zou rond de pariteit Euro/Dollar er een aanleiding kunnen zijn tot bijsturing.

De heer **Timmermans** van Rabobank feliciteert FMO met haar 40 jarig bestaan. Hij complimenteert FMO met de prestaties van het afgelopen jaar. FMO zit organisatorisch goed in elkaar en is in control.

Een punt moet de heer **Timmermans** van het hart ten aanzien van de control. Het in control statement is zeer negatief geformuleerd met veel caveats. Het valt hem op dat in 2008 het statement niet negatief geformuleerd was. Hij verzoekt volgend jaar het statement weer positief te formuleren.

De heer **Timmermans** spreekt de hoop uit dat FMO goede fees gaat vragen voor het fondsmanagement.

Ten aanzien van de verklaring dat NIO wordt afgestoten geeft de heer **Timmermans** aan dit een goede zaak te vinden. Hij informeert wat het effect hiervan zal zijn op de personele bezetting van FMO.

De heer **Timmermans** onderstreept het belang van maatschappelijk verantwoord ondernemen en het belang dat de Rabobank hier aan hecht.

Ten aanzien van mogelijke capital requirements ten gevolge van schommelingen in de USD stelt de heer **Timmermans** dat dit signaleerd had kunnen worden in het jaarverslag.

In antwoord op de diverse vragen stelt de heer **Kleiterp** dat FMO nauw probeert aan te sluiten bij de geldende codes die soms ook specifieke teksten voorschrijven. Hij tekent aan dat de beleving van de directie ten aanzien van de mate van in control zijn overigens niet veranderd is.

T.a.v. NIO heeft FMO een principe overeenkomst over met de Staat. De beheerswerkzaamheden passen niet in de kernactiviteit van FMO. De werkzaamheden zijn al redelijk beperkt en binnen het personeelsmanagement van FMO is deze verandering goed op te vangen.

De USD gevoeligheid staat genoemd in de risicoparagraaf. Dit had inderdaad ook nog in de vooruitzichten kunnen staan.

De heer **Bakker** heeft een aantal vragen over het jaarverslag:

- In hoeverre stuurt de Raad van Commissarissen op budget?
- Wat wordt er voor de aandeelhouders gedaan, buiten de aandeelhoudersvergadering?
- Wat gaat FMO doen om haar naamsbekendheid te vergroten?
- De drie sectoren staan genoemd in het jaarverslag, maar ook een sector "others" waaronder telecom. Kan dit worden toegelicht?
- Hoe volgt FMO de afspraken met klanten op, bijvoorbeeld bij een in het jaarverslag genoemd huisvestingsproject in Mumbai en bij de klant Astana en in hoeverre kan FMO daar over terugkoppelen?
- De incidentenrapportage, Wat waren de incidenten en hoe ging de opvolging.
- De regels voor banken ten aanzien van het eigen vermogen worden aangescherpt. Wat is het te verwachten effect voor FMO.

De **voorzitter** stelt dat het budget als een contract moet worden beschouwd, en vervolgens gaat de directie aan het werk. Gedurende het jaar moet steeds worden gekeken naar de werkelijkheid. Gaat het gezien de omstandigheden goed genoeg. En worden waar nodig maatregelen genomen om afwijkingen in het budget te compenseren. Een budget dient als zodanig ook te worden beschouwd als een guideline.

De heer **Kleiterp** geeft aan dat de aandeelhouders een aantrekkelijk dividend krijgen. Ook voor financiering zijn aandeelhouders welkom daar waar het past in de activiteiten en criteria. In het bijzonder attendeert de heer **Kleiterp** de aandeelhouders op de FOM faciliteit. De naamsbekendheid dient vooral in Nederland te worden versterkt. Dit is een geleidelijk proces. FMO krijgt steeds meer coverage in de pers, maar is niet van plan om een grote reclame campagne te starten.

De heer **Rigterink** legt uit dat FMO 75% van haar portefeuille in de drie sectoren financiële instellingen, energie en huisvesting wil realiseren. Investeringen in de andere sectoren, zoals agri en in beperkte mate in telecom, worden gerealiseerd in de categorie "other" waarbij een partner van FMO in de lead is.

De heer **Rigterink** geeft een toelichting op de investering in Mumbai en op de investering in Astana.

De heer **Kleiterp** merkt ten aanzien van de incidentenrapportages op dat dit systeem gericht is op het leren van de organisatie. Er zijn geen materiële zaken geweest die in de vergadering verantwoord moeten worden.

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen zijn over het verslag.

3. Vaststelling van de jaarrekening 2009

De **voorzitter** deelt mede dat de jaarrekening is opgesteld door de directie en gecontroleerd door KPMG Accountants N.V. De **voorzitter** constateert dat de jaarrekening is ondertekend door de Directie en de Raad van Commissarissen.

De **voorzitter** informeert of er nog specifieke vragen zijn over de jaarrekening of de accountantscontrole.

De heer **Versseput** vraagt de accountant hoe hij de waarderingen van de aandelenportefeuille controleert.

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Frikkee** ten aanzien van de vraag over de waardering van de aandelenportefeuille.

De heer **Frikkee** van KPMG licht toe dat de equity portefeuille wordt gewaardeerd op basis van fair value. Hiervoor zijn twee methodes. Ten eerste de beurswaarde, maar deze kan in de portefeuille niet vaak worden toegepast. De andere methode is op basis van modellen. De controle is hierbij toegespitst op de methodiek van de gebruikte modellen en op de informatie die wordt ingevoerd. Bij de controles kwam hier een consistent beeld uit naar voren.

In reactie op dit antwoord vraagt de heer **Bakker** of dit modellen zijn die door FMO zijn gemaakt of door de accountant. De **voorzitter** constateert dat dit een vraag is voor de directie.

De heer **Bakker** stelt nog een aantal vragen:

- Uit de jaarrekening blijkt dat op NIO wordt afgeschreven en hij verzoekt om een toelichting hierop;
- TCX Management B.V. staat ten onrechte ook als TCX Management N.V. vermeld in het verslag. Verder wil de heer **Bakker** graag een toelichting op de wijzigingen bij TCX;
- Wat is de achterliggende reden van verkleining van het belang in Banyan Tree Growth Fund?
- En tot slot een verzoek om toelichting op het bestaan van de verschillende pensioenschema's

De heer **Kleiterp** geeft aan dat de Staat niet bereid was meer te betalen voor NIO, ondanks dat FMO dit heel redelijk had gevonden. Aangezien FMO zich wil richten op haar kernactiviteiten wordt het belang toch verkocht.

TCX Investment Management Company B.V. is verkocht. De management company is een B.V. en geen N.V.

Het belang in Banyan Tree is verwaterd door toetreding van een andere aandeelhouder, hetgeen ook van het begin af aan de bedoeling was.

De heer **Pijl** licht toe dat de modellen volgens welke de equity participaties worden gewaardeerd door FMO zelf zijn ontwikkeld, maar ook praktijk zijn in de markt.

De pensioenvarianten zijn ontstaan door veranderingen in de wetgeving en een samenvoeging wordt niet overwogen.

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen en opmerkingen zijn en dat de vergadering de jaarrekening vaststelt.

4. Het reserverings- en dividendbeleid

De **voorzitter** geeft aan dat het reserverings- en dividendbeleid ter bespreking op de agenda staat om uitvoering te geven aan Artikel 18 lid 4 sub b van de statuten. Het vigerende beleid is vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 18 mei 2005. FMO reserveert een deel van de jaarwinst en dit deel wordt toegevoegd aan de Contractueel Verplichte Reserve. De na deze reservering resterende winst is uitkeerbaar. Voor zover deze jaarwinst niet als dividend wordt uitgekeerd, wordt deze toegevoegd aan de Overige Reserves. Het jaarlijks dividend toont elk jaar idealiter een kleine verhoging. Als pay-out range geldt 30% - 50% van de uitkeerbare winst.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen en opmerkingen zijn over het reserverings- en dividendbeleid.

5. Vaststelling van de winstbestemming en dividend

Er is over het boekjaar 2009 een nettowinst van EUR 60,2 miljoen behaald. Volgens de overeenkomst met de Staat der Nederlanden dient door FMO een bedrag van EUR 57,1 miljoen aan de contractuele reserve te worden toegevoegd. Dit gedeelte van de winst is dan ook niet uitkeerbaar. Het uitkeerbare deel van de nettowinst bedraagt derhalve EUR 3 miljoen. Voorgesteld wordt een dividend uit te keren van 50% van de uitkeerbare winst om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de strekking van het dividendbeleid om een licht stijgend dividend te laten zien. De Directie en de Raad van Commissarissen stellen conform het dividendbeleid voor om een bedrag van EUR 1,524 miljoen in de vorm van contant dividend uit te keren, en het restant van EUR 1,523 miljoen aan de overige reserves toe te voegen. Het dividend per aandeel (nominale waarde EUR 22.69) beloopt hiermee EUR 3,81. De **voorzitter** constateert dat de vergadering akkoord gaat met het dividendvoorstel.

6. Implementatie Corporate Governance Code en Code Banken

De **voorzitter** brengt in herinnering dat op 6 juli 2009 een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders werd gehouden om op verzoek van de Staat de statuten te wijzigen. De wijzigingen van de Corporate Governance Code zoals doorgevoerd door de monitoringscommissie onder voorzitterschap van de heer **Frijns** heeft FMO in het tweede gedeelte van 2009 geïmplementeerd in FMO's reglementen tegelijk met de implementatie van de Code Banken. De Code Banken was een reactie op het rapport van de Commissie Maas. In de vergadering van de Raad van Commissarissen in december afgelopen jaar heeft FMO vrijwel alle bepalingen van de beide codes geïmplementeerd. FMO is hier als niet-beursgenoteerde vennootschap zonder meer vooruitstrevend in te noemen. Een overzicht van de bepalingen waarvan wordt afgeweken is opgenomen in het jaarverslag op bladzijde 41. De **voorzitter** geeft een overzicht van enkele wijzigingen ten gevolge van de implementatie van genoemde codes:

- De omvorming van de Audit Committee in een Audit and Risk Committee, waarmee ook risico management en de bespreking van de zogenoemde risk appetite een expliciete plaats van behandeling heeft gekregen bij de Raad van Commissarissen;
- De introductie van een programma van permanente educatie;
- De moreel ethische verklaring, afgelegd door de directie.

Veel van de veranderingen betreffen het beloningsbeleid, dat apart is geagendeerd ter goedkeuring onder agendapunt 10.

De **voorzitter** licht toe dat het reglement van de Raad van Commissarissen bepaalt dat elke substantiële wijziging in de corporate governance van FMO met de Algemene Vergadering zal worden besproken. De gelijktijdige implementatie van de Code Frijns en de Code Banken achtte de Raad van Commissarissen het waard om apart te bespreken.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen en opmerkingen zijn.

7. Verlening van kwijting aan de directie voor het gevoerde bestuur over het jaar 2009

De **voorzitter** stelt voor kwijting te verlenen aan de directie voor het gevoerde bestuur in 2009.

De **voorzitter** constateert dat de vergadering akkoord gaat met dit voorstel.

8. Verlening van kwijting aan commissarissen voor het gehouden toezicht over het jaar 2009

De **voorzitter** stelt voor kwijting te verlenen aan de commissarissen voor het gehouden toezicht over 2009.

De **voorzitter** stelt vast dat de vergadering akkoord gaat met dit voorstel.

9. Profielschets Raad van Commissarissen

De **voorzitter** licht toe dat in december 2009 de Raad van Commissarissen de profielschets heeft aangepast. De aanpassingen zijn met name tekstueel van aard om meer woordelijk aan te sluiten bij de Code Banken en de Corporate Governance Code. Conform artikel 10 lid 3 van de statuten wordt elke wijziging van de profielschets besproken met de Ondernemingsraad en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen en opmerkingen zijn.

10. Beloningsbeleid

De **voorzitter** geeft het woord aan de heer **Collee**, voorzitter van de Selectie, Benoeming- en Beloningscommissie.

De heer **Collee** brengt in herinnering dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een geheel herzien beloningsbeleid heeft vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 13 mei 2009. Bij deze aanpassing waren de meest opvallende zaken de invoering van twee referentiegroepen voor de vaststelling van een benchmark en de invoering van een absoluut beloningsplafond van EUR 300.000 voor individuele directieleden.

De wijzigingen die thans voorliggen volgen uit de Code Banken en de Corporate Governance Code. Beide codes werken nadrukkelijk volgens het principe comply or explain, maar de Staat heeft aangegeven dat zij bij staatsdeelnemingen de facto geen ruimte ziet voor afwijkingen. U ziet dit met name bij het voorstel om de betaling van de variabele beloning van de directie over meerdere jaren uit te smeren. Bij een variabele beloning van 15% at target oogt dat "over the top", maar dat hoort kennelijk bij dit tijdsgewricht. De heer **Collee** geeft aan dat de Raad van Commissarissen er naar blijft streven om een eenvoudiger beloningsbeleid voor FMO te krijgen, zoals in het verleden naar tevredenheid heeft gefunctioneerd.

De heer **Schaay** geeft aan dat er bij FMO inderdaad geen sprake is van misstanden of van een slecht beleid. De gewenste wijzigingen beogen FMO ook op termijn uit die positie te houden. Voorts merkt de heer **Schaay** op dat het bezoldigingsbeleid een afgebakend geheel zijn dat niet indirect mag worden gewijzigd via de CAO. Ook is het voorstelbaar dat CAO bepalingen bij toepassing voor de directie vreemde effecten zouden kunnen geven.

De heer **Collee** tekent aan dat er voor gekozen is om aan te sluiten bij de CAO met als aanvulling een speciale regeling voor de directie. De bedragen die op dit moment van toepassing zijn voor de directie volgend uit de CAO zijn op dit moment zeer beperkt. De Raad van Commissarissen zal er echter blijvend aandacht voor houden mocht dit in de toekomst veranderen.

De **voorzitter** constateert dat er verder geen vragen of opmerkingen zijn en het beloningsbeleid wordt conform voorstel vastgesteld.

11. Voordracht tot (her)benoeming commissarissen

Aangezien thans de herbenoeming van de **voorzitter** aan de orde is geeft de **voorzitter** het woord aan de heer **Willems**, vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen. De heer **Willems** legt uit dat de heer **Angenent** in 2009 heeft aangegeven bij voorkeur plaats te willen maken voor een nieuw lid in de Raad van Commissarissen en derhalve niet voor herbenoeming in aanmerking te willen komen. Hij refereerde hierbij aan het feit dat hij thans geen andere zware functies meer vervult en dat een tweede herbenoeming pas plaats zou moeten vinden als er een duidelijke voorkeur is voor de zittende kandidaat boven een nieuw te benoemen lid. De Raad van Commissarissen betreurde doch respecteerde zijn stellingname hierin en is in de tweede helft van 2009 actief op zoek gegaan naar een nieuw lid om de heer **Angenent** op te volgen. Het was hierbij de bedoeling dat dit nieuwe lid ook de rol van voorzitter op zich zou nemen. Het proces van zoeken is gedegen geweest en het doet ons een groot genoegen dat de heer **Frijns**, die de

geprefereerde kandidaat was van de Raad van Commissarissen, bereid is gevonden om toe te treden tot de Raad.

Echter, de heer Frijs heeft aangegeven niet direct de rol van voorzitter op zich te willen nemen. Hij heeft in een gesprek hierover de heer Angenent verzocht nog een jaar aan te blijven als voorzitter. De Raad van Commissarissen is er dankbaar voor dat de heer Angenent zich hiertoe bereid heeft verklaard. Het is de intentie van de heer Angenent om een jaar aan te blijven en volgend jaar terug te treden. De Raad van Commissarissen draagt de heer Angenent voor herbenoeming voor. De heer Willems constateert dat er geen vragen of opmerkingen zijn en dat de vergadering de heer Angenent herbenoemt als commissaris.

De voorzitter dankt de vergadering en geeft aan dat de heer Frijs bereid is om zitting te nemen in de Raad van Commissarissen van FMO. Naar de mening van de Raad van Commissarissen is de heer Frijs de ideale kandidaat. Zoals de heer Willems al aangaf had de Raad van Commissarissen een sterke voorkeur voor de heer Frijs en het is de Raad dan ook een genoegen om hem ter benoeming voor te kunnen dragen.

De Nederlandse Bank heeft haar formele onderzoek naar de heer Frijs afgerond en aangegeven dat zij instemt met de voorgenomen benoeming van de heer Frijs. De voorzitter constateert dat er geen vragen of opmerkingen zijn en dat de vergadering de heer Frijs benoemt als commissaris.

De voorzitter vervolgt met dit agendapunt en deelt mede dat de heer Willems zijn eerste periode van vier jaar als commissaris er op heeft zitten. Niet alleen vanwege zijn uitstekende bijdrage in de vergaderingen van de RvC maar ook met oog op de gewenste continuïteit wil de Raad van Commissarissen de heer Willems voor herbenoeming voordragen.

De voorzitter constateert dat er geen vragen of opmerkingen zijn en dat de vergadering de heer Willems herbenoemt als commissaris.

De voorzitter constateert dat het laatste gevraagde besluit onder dit agendapunt reeds impliciet is genomen, maar dat daartoe de statuten in artikel 10 lid 1 expliciet een besluit vragen. De vergadering stelt vast dat de Raad van Commissarissen tijdelijk uit zeven leden zal bestaan.

12. Benoeming KPMG als accountant voor het boekjaar 2010

De voorzitter deelt mede dat begin 2008 KPMG is geselecteerd als accountant voor FMO, vanwege de kwaliteit, de prijs en de bekendheid met de organisatie. De Raad van Commissarissen stelt derhalve voor om voor dit boekjaar wederom KPMG als accountant te benoemen.

De voorzitter informeert wie hij over dit voorstel het woord mag geven.

De voorzitter stelt vast dat de vergadering instemt met het voorstel tot benoeming van KPMG als accountant voor het boekjaar 2010.

13. Rondvraag.

14. Sluiting.

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun inbreng en nodigt hen uit voor het aperitief en lunchbuffet en sluit de vergadering.

Drs. W.C.J. Angenent RA, voorzitter

Mr. H.P. Rogaar, secretaris van de vergadering

